

Statens vegvesen

Notat

Til: Postmottak øst, Postmottak nord,
Postmottak sør, Postmottak vest,
Postmottak midt
Fra: Trafikksikkerhetsseksjonen
Kopi:

Saksbehandler/innvalgsnr:
Liv Marie Nygaard - 22073742
Vår dato: 21.04.2015
Vår referanse: 2010/004462-088

U

Tilstandsundersøkelse kap 3/2015 Bruk av piggdekk

1. Innledning

Tilstandsundersøkelse kap. 3/2015 - Bruk av piggdekk, ble gjennomført i ukene 5, 6 eller 7. Undersøkelsen ble gjennomført i alle regionene.

2. Bakgrunn

I NVVP 1998-2007 er det vedtatt at det skal gjennomføres en rekke tilstandsundersøkelser for å kartlegge utviklingen i en del parametere som påvirker sikkerheten og forurensing fra vegtrafikken. Bruken av piggdekk er vist å påvirke produksjonen av svevestøv som igjen kan føre til en økning av lunge- og luftveissykdommer. En interdepartemental gruppe fremla i desember 1996 en rapport med "Forslag til en politikk for redusert bruk av piggdekk". På dette grunnlaget vedtok Stortinget hjemmel for å innføre piggdekkgebyr som et av flere mulige stimulansetiltak for økt bruk av piggfrie vinterdekk. Vedtaket var særlig myntet på de fire største byene Oslo, Stavanger, Bergen og Trondheim, som samtlige har vedtatt å innføre piggdekkgebyr. Oslo avvirket ordning for en periode, Trondheim er inne i en slik periode nå, mens Stavanger ikke har etablert den ennå. I Oslo og Bergen koster det kr 1.200 pr sesong å kjøre med piggdekk. Ordningen har også vært vurdert som stimulansetiltak i Drammen, Grenland og Tromsø. Lav piggdekkbruk er ikke et mål i seg selv, men et virkemiddel for å redusere støvproblemet der dette er et helseproblem. Statens vegvesen ønsker med utgangspunkt i dette å ha en løpende oversikt over piggdekkbruken.

3. Metode

For å følge opp dette vedtaket og for å følge utviklingen i piggdekkbruk på landsbasis og i byer og byområder gjennomfører Statens vegvesen årlig registreringer av piggdekkbruken rundt i landet.

For registrering av piggdekkbruken på landsbasis, og utenom de større byene og byområdene, er tellemetoden som er valgt at det i hver region skal registreres minst 1000 lette og 100 tunge kjøretøy på utvalgte, større bensinstasjoner. Resultatene fra disse tellingene er gjengitt i kapittel 4.

Postadresse
Statens vegvesen
Vegdirektoratet
Postboks 8142 Dep
0033 Oslo

Telefon: 02030
Telefaks: 22 07 37 68
firmapost@vegvesen.no
Org.nr: 971032081

Kontoradresse
Brynsengfarete 6A
0667 OSLO

Fakturaadresse
Statens vegvesen
Landsdekkende regnskap
9815 Vadsø
Telefon:
Telefaks:

I byer og byområder registreres det piggdekkbruk på utvalgte bensinstasjoner, parkeringsplasser og p-hus følgende steder:

Region øst:	Lillehammer, Hamar, Oslo, Fredrikstad/Sarpsborg og kommunene Asker/Bærum.
Region sør:	Drammen og Kristiansand og kommunene Skien/Porsgrunn
Region vest:	Bergen og kommunene Stavanger/Sandnes.
Region midt:	Trondheim og Ålesund.
Region nord:	Tromsø.

I Oslo, Bergen, Trondheim og Stavanger/Sandnes skal det registreres minst 2000 lette og 200 tunge kjøretøy. I øvrige byer og byområder skal det registreres minst 1000 lette og 100 tunge kjøretøy. Resultatene fra disse tellingene er gjengitt i kapitel 6.

Det skal registreres på de samme bensinstasjonene og p-plasser/hus hvert år, og bilene må stå stille og være godt synlig for å kunne bli registrert. Dette gjøres for å sikre sammenlignbare resultater. Registreringene gjennomføres i løpet av ukene 5, 6 eller 7.

Tellinger etter dette opplegget ble første gang gjennomført februar 1998. Fra 2009 begynte vi å supplere tellingene på bensinstasjonene i byene med tellinger på utvalgte parkeringsplasser/hus.

4. Resultater fra undersøkelsen på landsbasis i 2015

De resultatene som presenteres i dette kapitlet gjelder den landsomfattende undersøkelsen utenfor de byer og byområder som er nevnt i punkt 3.

Totalt ble det under årets undersøkelse registrert 8 903 lette og 1 017 tunge kjøretøy.

Tabellen nedenfor viser andel piggfrie kjøretøy i % fordelt på lette og tunge kjøretøy for hele landet for årene 2011 til 2015.

Tabell 1 – Andel piggfrie kjøretøy (%) *

År	Andel piggfri lette	Andel piggfri tunge	Andel piggfri alle
2011	53,7 %	70,6 %	55,5 %
2012	57,1 %	76,6 %	59,7 %
2013	56,6 %	74,9 %	58,5 %
2014	46,1 %	76,2 %	50,1 %
2015	57,0 %	80,3 %	59,7 %

* Vektet med trafikkarbeid

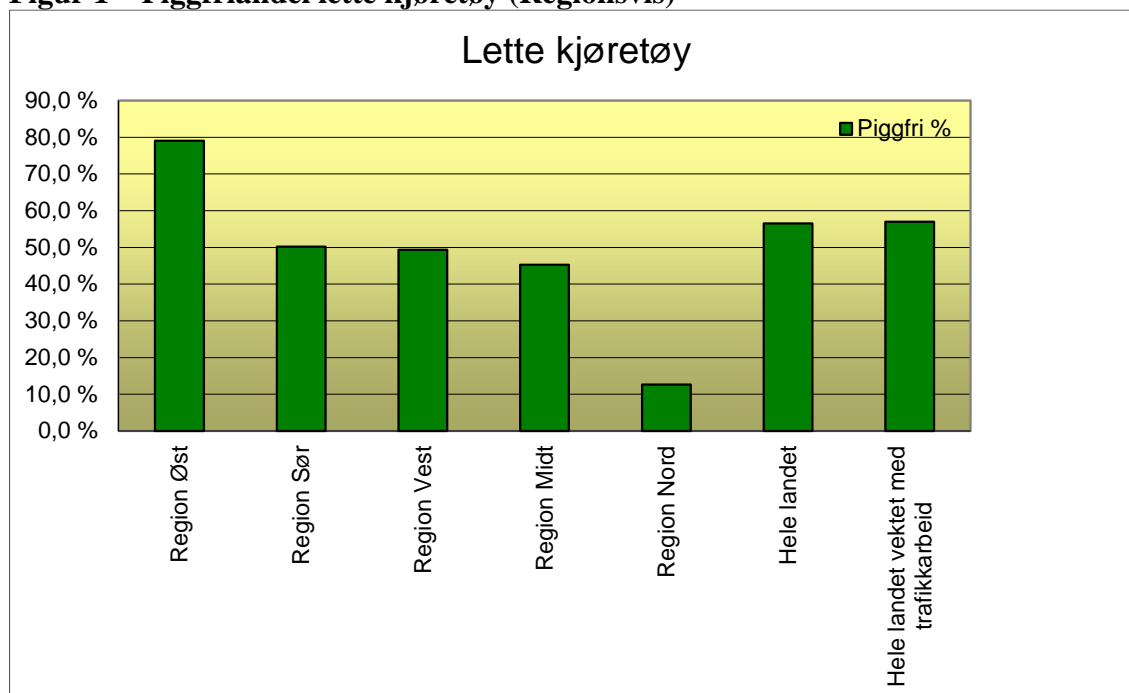
Tabell 2 – Piggdekkandeler 2015 for hver region

Piggdekkandel 2015 - Utenfor byer og byområder												
Regioner	Antall lette kjøretøyer				Antall tunge kjøretøyer				Alle kjøretøyer			
	Pigg	Ikke pigg	Sum	Piggfri %	Pigg	Ikke pigg	Sum	Piggfri %	Pigg	Ikke pigg	Sum	Piggfri %
Region Øst	799	3 012	3811	79,0 %	17	212	229	92,6 %	816	3224	4040	79,8 %
Region Sør	788	795	1583	50,2 %	59	257	316	81,3 %	847	1052	1899	55,4 %
Region Vest	450	438	888	49,3 %	38	124	162	76,5 %	488	562	1050	53,5 %
Region Midt	771	638	1409	45,3 %	50	102	152	67,1 %	821	740	1561	47,4 %
Region Nord	1059	153	1212	12,6 %	83	75	158	47,5 %	1142	228	1370	16,6 %
Hele landet	3867	5036	8903	56,6 %	247	770	1017	75,7 %	4114	5806	9920	58,5 %
Hele landet vektet med trafikkarbeid				57,0 %				80,3 %				59,7 %

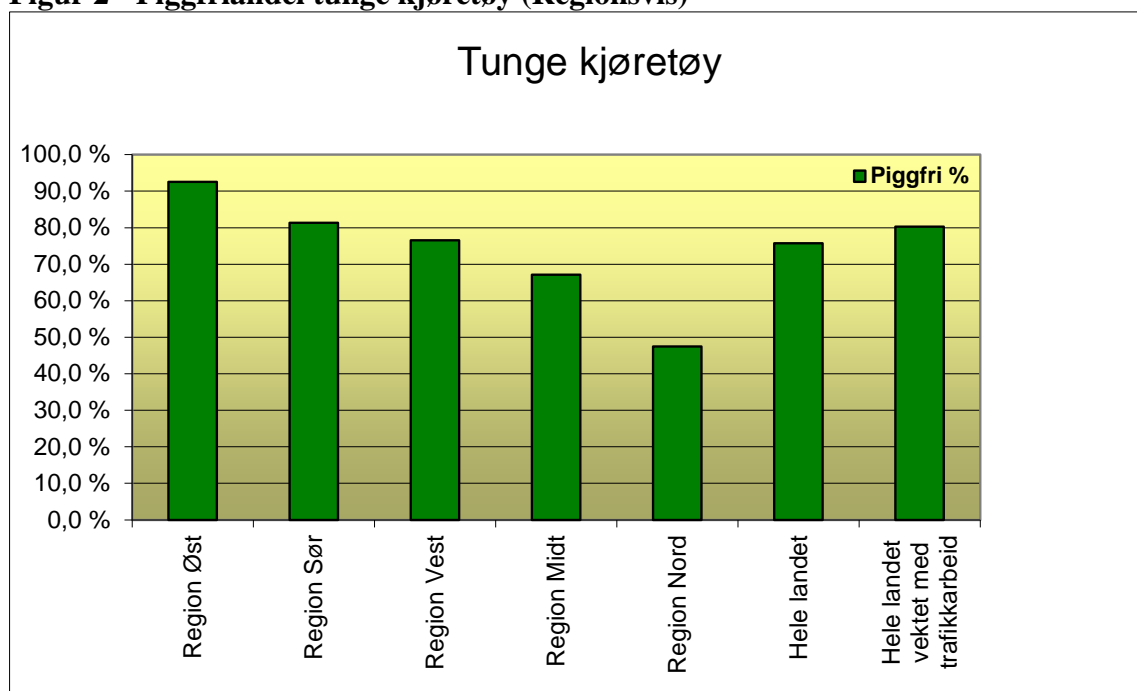
For å se hvor stor del av trafikkarbeidet som foregår med piggfrie dekk, er regionsandelene vektet med regionenes andel av trafikkarbeidet i Norge.

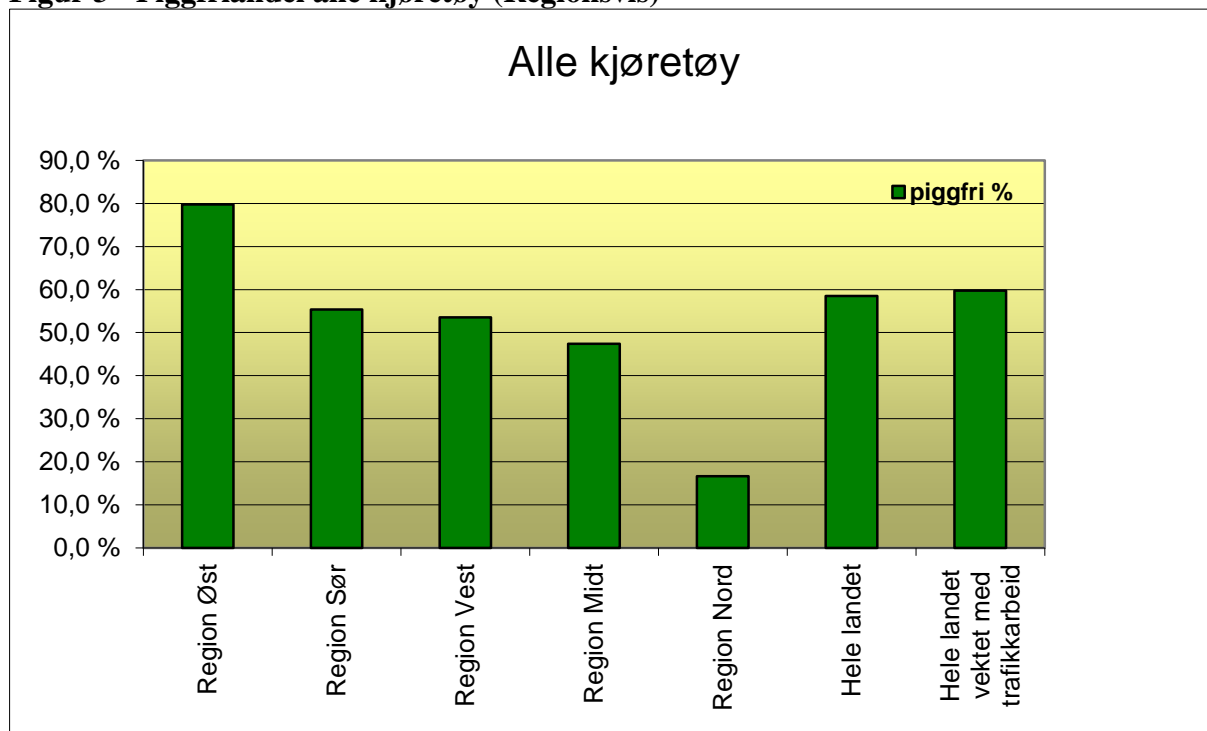
Figurene 1, 2 og 3 viser piggfriandelen fordelt på regionene.

Figur 1 – Piggfriandel lette kjøretøy (Regionsvis)

Figur 2 - Piggfriandel tunge kjøretøy (Regionsvis)

Figur 3 - Piggfriandel alle kjøretøy (Regionsvis)

Den landsomfattende undersøkelsen, utenfor de store byene og byområdene, viser en betydelig økning i piggfriandelen for både lette og tunge kjøretøyer i forhold til 2014. For lette kjøretøyer er det en økning på 10,9 prosentpoeng og for tunge kjøretøyer en økning på 4,1 prosentpoeng. Dette gir en økning på 9,6 prosentpoeng for landet totalt.

5. Utvidet undersøkelse om bruk av piggdekk i byer og byområder

Resultatet fra den utvidede undersøkelsen i byer og byområder er tidligere sendt ut som en egen pressemelding. Her heter det bl.a:

"Svevestøv har helseeffekt. Jo mer svevestøv og jo lengre opphold i luft med mye svevestøv jo større er risikoen for helseskade. I Norge er bruk av piggdekk den viktigste årsaken til at grenseverdien for svevestøv (PM10) i forurensningsforskriften blir overskredet."

6. Resultater fra undersøkelsen i de største byene/byområdene 2015

Oslo og Bergen har lenge hatt landets flinkeste bilister når det gjelder å pigge av. Nå har bilistene i Asker og Bærum fulgt etter. 85 prosent bruker piggfrie vinterdekk i disse byene/byområdene.

Sammenhengen mellom piggdekkgebyr og høy andel av piggfrie vinterdekk er tydelig. Oslo og Bergen har desidert høyeste andel piggfrie – og er samtidig de to eneste byene som har gebyr. Asker og Bærums høye andel kommer trolig som en følge av gebyret i Oslo.

Man registrerer at Trondheim kommunes piggfriandel har gått ned hvert år siden kommunen avvirket piggdekkgebyret i 2010 – fra 77 prosent til 64 prosent.

Statens vegvesens piggdekkteellinger i vinter viser moderate utslag fra tidligere år. Kristiansand har 62 prosent. Byene ved Mjøsa har en piggfriandel rundt 50 prosent, mens Tromsø ligger på 13 prosent.

Imidlertid viser tallene fra Grenland og Ålesund en økning på 15 prosentpoeng over de siste 7 årene. Grenland er på vei mot 70 og Ålesund mot 50 prosent.

Tabell 3 - Piggfriandelen i prosent i norske byer/byområder 2015

By/ byområde	Piggfriandel
Bergen	86 %
Oslo	85 %
Asker og Bærum	84 %
Drammen	80 %
Fredrikstad og Sarpsborg	79 %
Stavanger og Sandnes	78 %
Skien og Porsgrunn	65 %
Kristiansand	62 %
Trondheim	64 %
Hamar	53 %
Lillehammer	47 %
Ålesund	46 %
Tromsø	13 %

Kontaktperson for pkt. 5 Utvidet undersøkelse om bruk av piggdekk i byer og byområder og pkt. 6. Resultater fra undersøkelsen i de største byene/byområdene 2015 er: paul.rosland@vegvesen.no

7. Måloppnåelse

Det er de samme tellepunktene som brukes hvert år og tellingen skal derfor gi et godt bilde på hvordan piggfriandelen endrer seg fra år til år over tid.

For piggdekkbruk i store byer og byområder har Stortinget satt 80 % piggfritt som operativt mål. Det er kun Bergen, Oslo, Asker og Bærum og Drammen som har nådd dette målet.

